

NUORET EDUSKUNTAVALLEISSA 2023

EHDOKASASETTELU

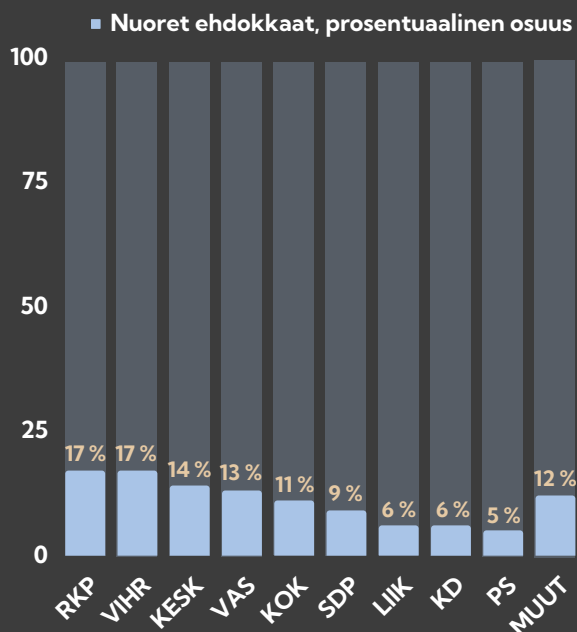
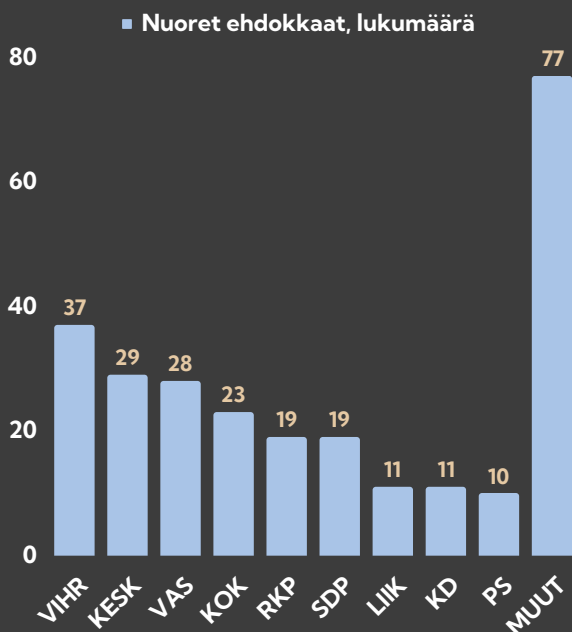

**Vain 10,9 %
ehdokkaista oli
alle 30-vuotiaita**

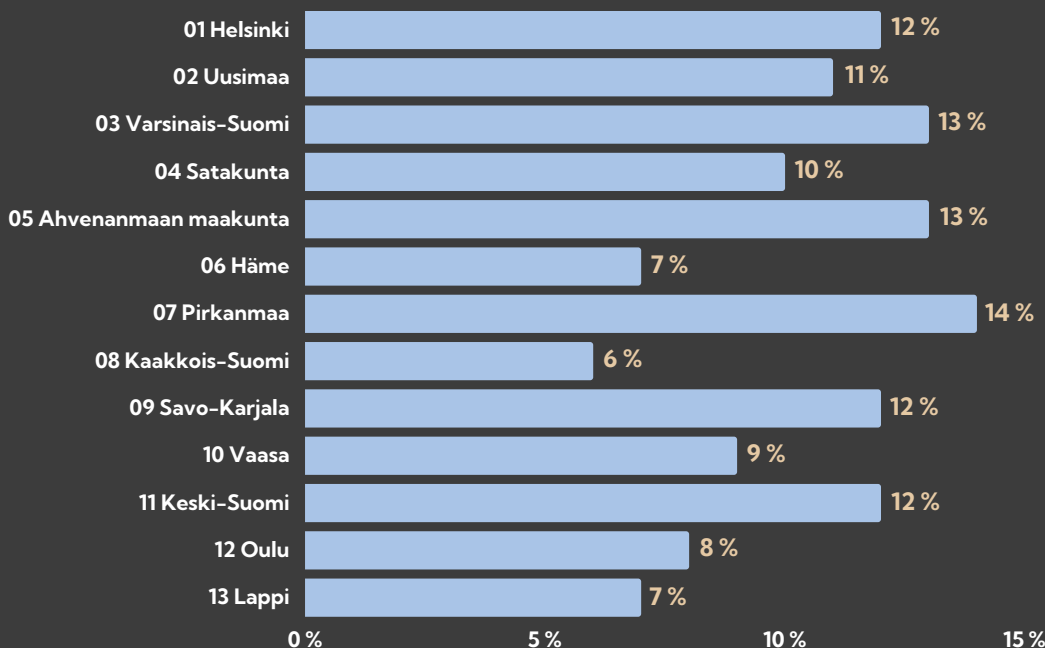
Kevään 2023 eduskuntavaaleissa oli ehdolla 264 alle 30-vuotiasta ehdokasta, eli 10,9 prosenttia kaikista ehdokkaista oli nuoria. Nuoret ehdokkaat olivat siis jälleen aliedustettuina ehdokasasettelussa, sillä 18–29-vuotiaiden osuus Suomen väestöstä oli 13,9 % (vuoden 2021 väestötarkastelun mukaan).

Määrällisesti eniten nuoria ehdokkaita asetti vihreät (37), ja prosentuaalisesti eniten RKP sekä vihreät (17 % molemmilla). Määrällisesti tarkasteltuna seuraavaksi ylsivät keskusta 29 ja vasemmistoliitto 28 ehdokkaalla. Määrällisesti vähiten nuoria ehdokkaita eduskuntapuolueista asettivat perussuomalaiset kymmenellä ehdokkaalla. Puolueen ehdokasmäärässä oli myös prosentuaalisesti vähiten nuoria ehdokkaita (5 %).

Alle 30-vuotiaat ehdokkaat puolueittain eduskuntavaaleissa 2023

Nuoret ehdokkaat vaalipiireittäin, prosentuaalinen osuus kaikista ehdokkaista

VAALIRAHOITUS

Kansanedustajaksi pääseminen vaatii keskimäärin 41 000 €

Valittujen kansanedustajien keskimääräinen vaalibudjetti eduskuntavaaleissa 2023 oli noin 41 000 euroa, josta 10 000 euroa oli omaa rahaa ja 31 000 euroa muualta tullutta rahoitusta. Nuorten ehdokkaiden vaalibudjetit ovat yleensä hyvin pieniä, sillä monet heistä ovat opiskelijoita tai heidän työuransa ovat vielä lyhyitä, eikä säästöjä ole vielä ehtinyt syntyä. Lisäksi nuoret jäävät alakynteen helposti myös erilaisten vaalitukien saajissa, sillä etujärjestöt tukevat usein kokeneita ja tunnettuja ehdokkaita. Tämä voikin olla yksi este nuorten ehdolleasettamiseen eduskuntavaaleissa.

Alle 30-vuotiaat valittujen kansanedustajien vaalien kulut:

Bergbom	3525,71 €
Gebhard	26 919,27 €
Oinas-Panuma	39 348,64 €
Peltonen	68 124,88 €
Perholehto	26 871,94 €
Vigelius	11 857,5 €
Wickström	71 331,44 €

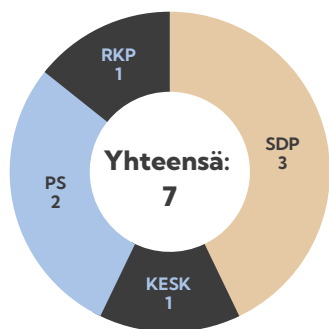
Lähde: Vaalirahoitusvalvonta

VAALITULOS

Nuoret jälleen aliedustettuina eduskunnassa – nuoria edustajia vain 3,5 %

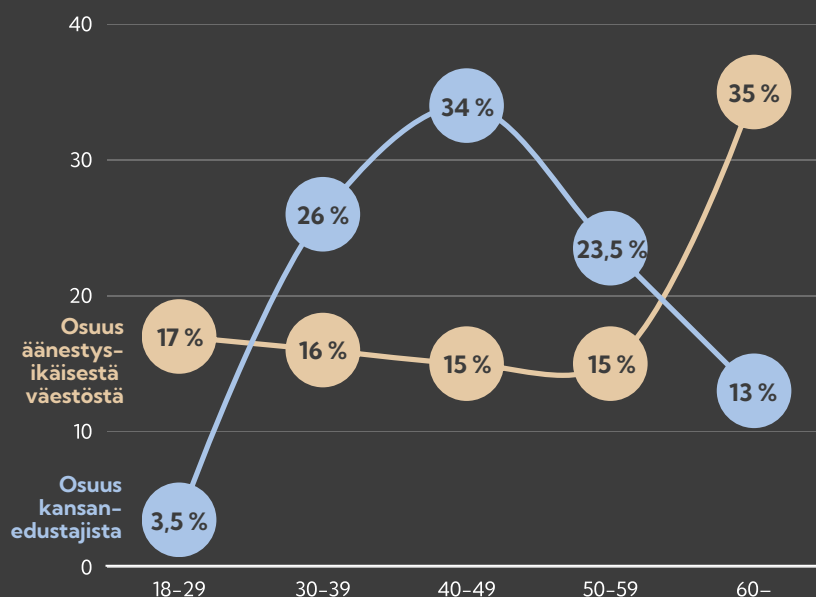
Eduskuntavaaleissa valittiin seitsemän vaalipäivänä alle 30-vuotiasta ehdokasta. Nuoria kansanedustajia on prosentuaalisesti 3,5 % kaikista läpimenneistä. Nuoria kansanedustajia valittiin yksi vähemmän kuin vuoden 2019 vaaleissa, jolloin eduskuntaan valittiin kahdeksan 18–29-vuotiasta kansanedustajaa. Eduskunnan keski-ikä on kauden alkaessa keväällä 2023 47 vuotta, mikä on sama kuin edellisellä kaudella.

Alle 30-vuotiaat valitut kansanedustajat vuoden 2023 eduskuntavaaleissa:

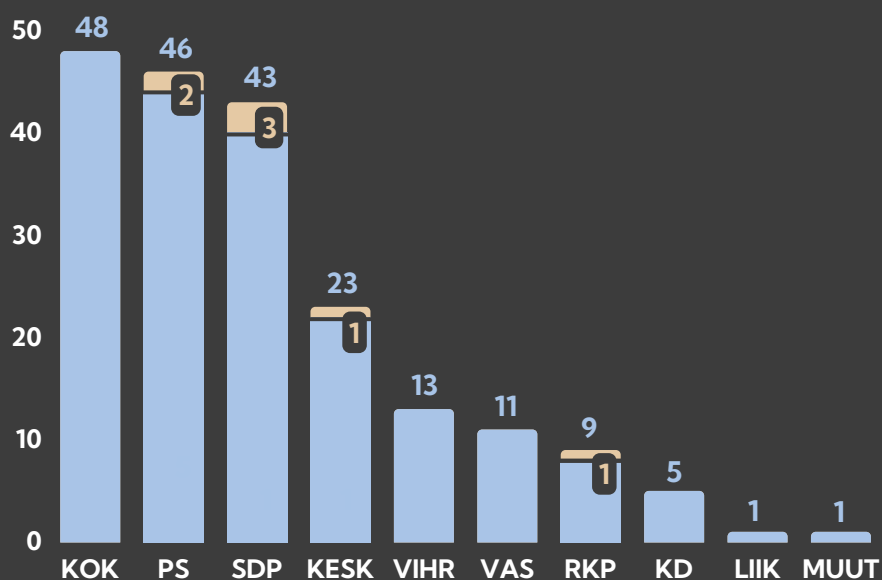
Gebhard Elisa (SDP), Helsingin vaalipiiri, 29 v.
Peltonen Eemeli (SDP), Uudenmaan vaalipiiri, 28 v.
Perholehto Pinja (SDP), Uudenmaan vaalipiiri, 26 v.
Wickström Henrik (RKP), Uudenmaan vaalipiiri, 28 v.
Bergbom Miko (PS), Pirkanmaan vaalipiiri, 27 v.
Vigeliuss Joakim (PS), Pirkanmaan vaalipiiri 26. v.
Oinas-Panuma Olga (kesk.), Oulun vaalipiiri, 23 v.

Ikäryhmien osuus äänestysikäisestä väestöstä vs. edustavuus eduskunnassa:

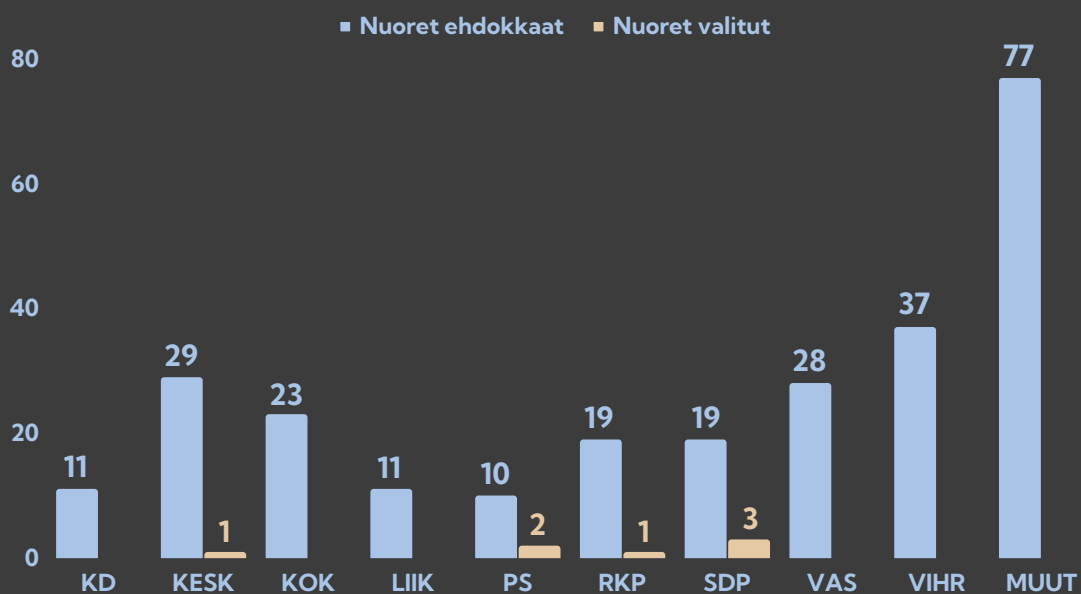

Lähde: Tilastokeskus, Ylen tulospalvelu

Alle 30-vuotiaiden kansanedustajien osuus puolueiden kaikista kansanedustajista:

Alle 30-vuotiaiden ehdokkaiden ja valittujen määrä puolueittain:

ÄÄNESTÄMINEN

18–24-vuotiaiden äänestysaktiivisuus nousi

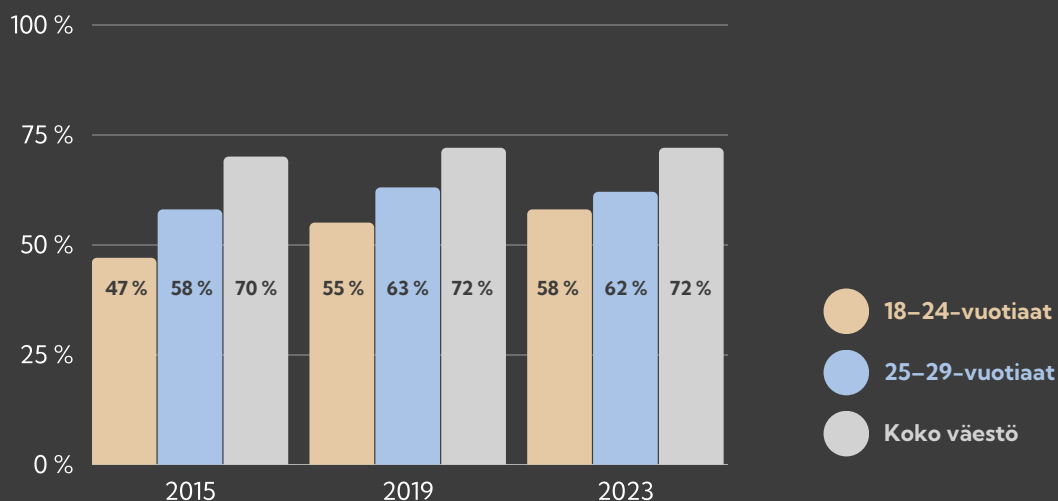
Nuorimpien ikäryhmien äänestysaktiivisuuden kasvun trendi jatkui kevään 2023 eduskuntavaaleissa. Yli 24-vuotiaiden nuorten äänestysaktiivisuus kuitenkin notkahti hieman. Nuoret miehet äänestivät vähiten.

Äänestysaktiivisuus oli kevään 2023 eduskuntavaaleissa 18–24-vuotiaiden ikäryhmässä 58 % eli noin kolme prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuoden 2019 eduskuntavaaleissa ja jopa 11 % korkeampi kuin vuoden 2015 eduskuntavaaleissa. Juuri täysi-ikäistyneiden 18-vuotiaiden äänestysaktiivisuus oli 61,1 prosenttia eli hieman korkeampi kuin keskimäärin 19–24-vuotiailla. 25–29-vuotiaiden ikäryhmässä äänestysaktiivisuus notkahti noin prosenttiyksikön verran alaspäin 62 prosenttiin verrattuna vuoden 2019 eduskuntavaaleihin.

Koko maan äänestysprosentti oli 72 % eli 0,2 % vähemmän kuin edellisissä eduskuntavaaleissa. Aktiivisimmin äänestivät 65–69-vuotiaat: ikäryhmän äänestysprosentti oli 79,8 %. Seitsemänkymppisistä äänestää siis noin 20 prosenttiyksikköä enemmän kuin alle kolmekymppisistä.

Tilastokeskuksen tiedot pohjautuvat niiden alueiden tietoihin, joilla on käytössä sähköinen äänioikeusrekisteri (kattavuus 49,1 % äänioikeutetuista). Tilastokeskuksen mukaan sähköisen äänioikeusrekisterin tiedot vastaavat taustaltaan (esimerkiksi ikä ja sukupuoli) hyvin kaikkia äänioikeutettuja. Tilastossa on huomioitu Suomessa asuvat äänestäneet.

Nuorten äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa

Lähde: Tilastokeskus

ÄÄNESTYSPAIKAT

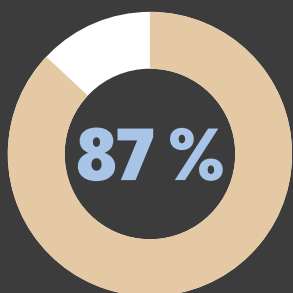
Nuorille tehdystä kyselystä selvisi, että äänestyspaikkojen sijoittelu vaikuttaa äänestyskäyttäytymiseen

Kevään 2023 eduskuntavaalien jälkeen Suomen nuorisovaltuuston kattojärjestö Allianssi toteutti äänestyspaikkakyselyn 18–29-vuotiaille nuorille. Suomeksi ja ruotsiksi toteutetulla kyselyllä kartoitettiin, kokivatko nuoret eduskuntavaalien äänestyspaikat saavutettaviksi, ja oliko äänestyspaikkojen sijoittelulla merkitystä siihen, käyvätkö nuoret äänestämässä. Vastauksia saatiin kaikista vaalipiireistä Ahvenanmaata lukuunottamatta. Miltei kaikki vastaajat alle kymmentä vastaajaa lukuunottamatta olivat käyneet äänestämässä.

Ennakkoon äänestäminen oli kyselyyn vastanneiden keskuudessa suosittua: jopa kolme neljästä kyselyyn vastanneesta oli äänestänyt ennakkoon. Valtaosa vastanneista oli äänestänyt ennakkoon nimenomaan kotikunnassaan (87 %) ja 13 % oli äänestänyt opiskelupaikkakunnalla, muualla Suomessa tai ulkomailla.

Kyselystä kävi ilmi, että nuoret saivat tietoa äänestyspaikoista monista eri kanavista. Kotiin postitetusta kirjeestä äänestyspaikan oli tarkistanut yli neljännes (26 %) vastaajista. Seuraavaksi yleisintä oli ollut äänestyspaikkaan törmäminen arjessa (19 %), mikä liittyy siihen, että ennakköäänestyspaikkoihin on ollut helppoa törmätä arjessa. Ennakköäänestyspaikkojen monipuolinen sijoittelu varsinkin isommissa kaupungeissa saikin kyselyssä kiitosta useilta vastaajilta. Tietoa äänestyspaikoista oli saatu myös verkosta Suomi.fi-sivustolta, vaalit.fi-sivustolta sekä [aanestyspaikat.fi](https://www.aanestyspaikat.fi)-sivustolta, kuntien verkkosivuilta sekä kaverilta tai perheenjäseniltä.

Avovastauksissa nousivat esiin oppilaitosten ja opiskelijakuntien tiedotteet sekä järjestöjen äänestystempaukset, jotka olivat tarjonneet tietoa äänestyspaikoista. Vaalien neuvontapuhelinnumerosta tai WhatsApp-neuvontapalvelusta äänestyspaikkaansa ei ollut tarkistanut kukaan kyselyyn vastanneista, mikä saattaa kertoa siitä, ettei palveluista välttämättä tiedetty kovin hyvin. Jopa 22 % ei tarkistanut äänestyspaikkaa mistään, mikä liittyy siihen, että äänestyspaikat ovat olleet jo valmiiksi tiedossa.

**vastaajista äänesti
omalla kotipaikkakunnallaan.**

”Sillä, että äänestämisestä ja äänestyspaikoista kerrotaan monissa eri kanavissa, näyttää olevan merkitystä sille, suuntaavatko nuoret äänestämään. Virallisten vaaliviranomaisten tiedottamisen lisäksi sillä, että esimerkiksi oppilaitoksissa, nuorisotyössä ja järjestötoiminnassa sekä niiden somekanavissa kerrotaan äänestämisestä, voi olla iso vaikutus nuorten äänestämiselle ja siten koko demokratialle.”

Silja Uusikangas, Allianssin nuorten osallisuuden asiantuntija

Vaikka suuri osa kyselyyn vastanneista koki saaneensa riittävästi tietoa äänestyspaikoista, toivoivat nuoret erityisesti kunnilta ja kaupungeilta nykyistä laajempaa tiedotusta äänestyspaikoista sekä katukuvan ulkomainoksiin että sosiaalisen median kanaviin. Kyselyyn vastanneista osa ehdotti, että vaalijulisteiden kanssa samassa rivissä olisi voinut olla äänestysohjeet sekä lista äänestyspaikoista. Tämän ehdotuksen viemiseksi käytäntöön laadimme Allianssissa [valuustoaloitepohjan äänestyspaikkatiedotuksen lisäämisestä](#). Nykyistä kattavampaa tietoa toivottiin lisäksi äänestyspaikkojen ja ennakkoäänestyspaikkojen esteettömyydestä sekä esteettömistä reiteistä. Lisäksi vastaajat nostivat esiin, että kaikki ennakkoäänestyspaikat eivät olleet ylipäättäänkään esteettömiä.

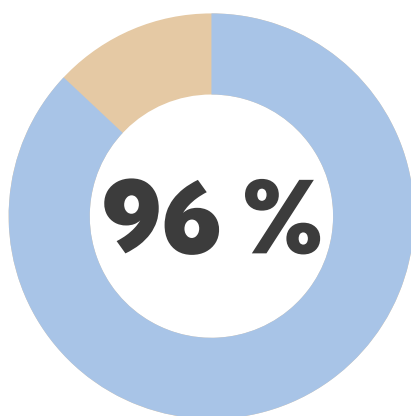
Vuoden 2022 aluevaalien aikaan [valtionhallinto toteutti kokeilun](#), jossa 30 000 nuorta sai tekstiviestimuistutuksen äänestämisestä. Tekstiviestimuistutusta äänestämisestä toivoi moni myös tähän kyselyyn vastanneista. Lisäksi kyselyyn vastaajat ehdottivat, että linkin äänestyspaikkoja listaaville verkkosivuille voisi nostaa vaalikoneiden yhteyteen.

Osalle vastaajista ei ollut selvää, että netissä ei voi äänestää eikä se, että oman vaalipiirin ulkopuolella voi äänestää ennakoon. Avovastauksissa myös harmiteltiin sitä, että osa vastaajista ei saanut kotiin paperista kirjettä äänioikeudesta. Tämä voi kertoa siitä, että osalla on käytössään Suomi.fi-palvelun sähköiset kirjeet ilman, että asiaa muistetaan tai sen käytännön merkitystä ymmärretään.

Miten nuoret kokivat äänestyspaikkojen sijoittelun?

Suurin osa (96 %) kyselyn vastaajista koki, että äänestyspaikalle oli helppo päästä. Kuitenkin avovastauksissa nousi esiin myös kommentteja, joissa äänestyspaikan hankala saavutettavuus oli vaikuttanut tai ollut vähällä vaikuttaa siihen, että nuori jätti kokonaan äänestämättä. Näin kokivat erityisesti kaupunkialueiden ulkopuolella asuvat nuoret. Esimerkiksi joissain pohjoisen kunnissa matka sekä lähimmälle ennakkoäänestyspisteelle että omalle vaalipäivän äänestyspisteelle saattoi olla kymmeniä kilometrejä.

Useampi vastaaja kertoi, että pitää äänestämistä niin tärkeänä, että äänesti hankalasta äänestyspisteen sijainnista huolimatta. Avovastauksissa myös kerrottiin, kuinka varsinainen äänestyspaikka olisi ollut hankalan sijainnin päässä, mutta äänestäminen ennakoon oli sujunut helpommin saavutettavampien äänestyspisteiden takia. Yksi äänestämättä jättänyt vastaaja myös kertoi, kuinka epämukava äänestyspiste oli vaikuttanut siihen, että vastaaja oli jättänyt äänestämättä.

**kyselyn vastaajista
koki, että äänestys-
paikalle oli helppo
päästä.**

Mikä vaikeutti äänestämään menemistä?

Osa kyselyyn vastanneista kertoi, että äänestämään menemistä vaikeuttivat pitkät jonot äänestyspaikkoihin tai ennakkoäänestyspaikkoihin sekä äänestys- ja ennakkoäänestyspaikkojen sijoittelu siten, ettei niihin päässyt helposti julkisella liikenteellä. Kaikkien äänestyspisteiden lähellä ei ollut myöskään pyörätelineitä polkupyörille. Lisäksi ennakkoäänestyspaikat saattoivat olla auki lyhyissä ja vaihtelevissa pätkissä virka-aikana.

Osa vastaajista kertoi, että vaikka äänestyspisteelle olisikin päässyt hyvin, äänestyspisteen sijaitseminen piilossa esimerkiksi kirjaston perällä, tilan ahtaus, äänestyskoppien vähäinen määrä tai vaalisalaisuuden vaarantava äänestyskoppien sijoittelu vaikuttivat kielteisesti äänestyskokemukseen.

Kiitosta saivat erityisesti kauppakeskuksissa, kirjastoissa, ja toisen asteen ja korkea-asteen kampuksilla sijaitsevat äänestyspisteet, jotka olivat nuorille tuttuja ja nuorten äänestäjien elämänpiirin varrella ja siksi myös helposti saavutettavista. Sen sijaan kunnantalot ja syrjässä sijaitsevat äänestyspisteet koettiin hankaliaksi.

Kysely oli auki 2.4.–16.4. ja siihen vastasi määräaikaan mennessä 408 vastaajaa. Miltei kaikki vastaajat alle kymmentä vastaajaa lukuunottamatta olivat käyneet äänestämässä. Jotta voidaan saada tarkempaa tietoa äänestyspaikkojen sijoittelun vaikutuksesta siihen, miten äänestämättä jättäneet nuoret kokivat äänestyspaikkojen sijoittelun, tarvittaisiin laajempaa tutkimusta ja täsmällisempiä keinoja kohderyhmän tavoittamiseen. Kyselyn vastauksista saadaan kuitenkin arvokasta laadullista tietoa nuorten äänestyspaikkoihin liittyvistä ajatuksista, vaikka laajempia yleistysä vastauksista ei voida tehdä.

"Jotta yhdenkään nuoren äänestäminen ei jäisi kiinni äänestyspaikkojen sijoittelusta, nuorten elämänpiirien ja esimerkiksi autottoman elämäntyylin huomioiminen äänestys- ja ennakkoäänestyspaikkojen sijoittelussa on demokratian kannalta tärkeää."

Silja Uusikangas, Allianssin nuorten osallisuuden asiantuntija

Näkökulma: Poliittisen osallistumisen eriytymiseen on puututtava varhain

Äänestyskäyttäytyminen eriytyy monilla eri mittareilla tarkasteltuna. Nuoret miehet äänestävät kaikkein vähiten ja jopa 10 prosenttiyksikköä vähemmän kuin samanikäiset naiset. Tilastoja ei ole saatavilla sukupuolivähemmistöihin kuuluvien äänestyskäyttäytymisestä.

Huomionarvoista on, että siinä missä tytöt ja nuoret naiset äänestävät enemmän ja tyttöjen yhteiskunnallinen osallistuminen on poikia korkeammalla tasolla, on tyttöjen ja naisten sisäisen kansalaispätevyyden kokemus huomattavasti poikia ja miehiä matalammalla tasolla. Sisäisellä kansalaispätevyydellä tarkoitetaan kokemusta omista kyvyistä vaikuttaa yhteiskuntaan ja ymmärtää yhteiskunnan toimintaa.

Jotta voimme tasata sukupuolieroja nuorten demokraattisen osallistumisen välillä, meidän tulee tukea poikien ja nuorten miesten tosiasiallista osallistumista ja tyttöjen ja nuorten naisten luottamusta siihen, että heillä on riittävästi tietoa, osaamista ja kyvykkyyttä yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Näihin molempiin voidaan onneksi osaltaan vaikuttaa laadukkaalla, kaikki nuoret tavoittavalla demokratiakasvatuksella.

Äänestäminen on eriytynyttä koko väestössä myös koulutuksen, tulotason ja maahanmuuttajataustan mukaan. Korkeampi koulutus ja korkeampi tulotaso ovat yhteydessä korkeampaan äänestysaktiivisuuteen. Maahanmuuttajataustaisten äänioikeutettujen äänestysaktiivisuus koko väestön tasolla oli kevään 2023 vaaleissa puolestaan jopa 32 prosenttiyksikköä matalampi kuin Suomessa syntyneillä.

Demokraattisen osallistumisen eriytyminen on hälyttävää. Osallistuminen eriytyy jo hyvin nuorena, ja siksi eriytymiseen tulisi puuttua varhaisessa vaiheessa. Eritytymiskehityksen purkaminen lähtee siitä, että kaikenlaisista lähtökohdista tulevien nuorten hyvinvointiin panostetaan. Poliittinen osallistuminen vaatii voimavaroja, joita hyvinvoivilla nuorilla on enemmän.

Myös koulutustason nostaminen sekä koulutuksen periytyvyyden purkaminen voivat heijastua nuorten äänestyskäyttäytymiseen. Kaikki nuoret tavoittavalla demokratiakasvatuksella taas voidaan tasata perhetaustasta kumpuavia eroja poliittisessa osallistumisessa.

Nuorten yhteiskunnallisen osallistumisen vahvistamiseksi nuorten tosiasiallisia vaikuttamisen mahdollisuuksia on vahvistettava muun muassa nuorten valtakunnallisen osallisuuden malleja kehittämällä. Lisäksi nuorten osallistumisen esteiden purkamiseksi äänestysikärajaa ja kansalaisaloitteen allekirjoittamisen ikärajaa tulisi laskea ja äänestyspaikkojen sijoittelussa panostaa siihen, että äänestyspaikat ovat nuorille saavutettavia. Ensi kertaa äänestävälle lähettävällä äänestämiseen kannustavalla kirjeellä ja esimerkiksi äänestämisestä muistuttavilla tekstiviesteillä voidaan kohdennetusti tukea nuorten äänestämistä.

Kirjoittaja Silja Uusikangas on nuorten osallisuuden asiantuntija Suomen nuorisolan kattojärjestö Allianssissa

Näkökulma: Nuoret haluavat vaikuttaa, mutta kokemus kyvykkyydestä osallistua eriytyy

Kestävän tulevaisuuden rakentaminen vaatii nuorten äänen huomioimista päätöksenteossa. Kuitenkin alaikäiset nuoret rajautuvat monien vaikutuskanavien ulkopuolelle, ja täysi-ikäisetkin nuoret ovat aliedustettuja niin äänestäjinä kuin päättäjinä. Siinä missä kunnissa ja hyvinvointialueilla lainsäädäntö velvoittaa perustamaan nuorisovaltuustoja ja siten kuulemaan nuorten ääntä päätöksenteossa, valtakunnallisen päätöksenteon ja lainsäädännön valmistelun tasolla nuorten kuulemista ei vielä tehdä systemaattisesti.

Nuoret ovat Nuorisobarometrin mukaan aiempia vuosikymmeniä kiinnostuneempia politiikasta ja yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta, mutta erityisesti kokemus omista vaikutusmahdollisuuksista eriytyy muun muassa koulutuksen, perhetaustan ja sukupuolen mukaan. Varsinkin nuoret miehet sekä matalasti koulutettujen vanhempien lapset jättävät herkästi äänestämättä ja jäävät yhteiskunnallisen päätöksenteon areenoiden ulkopuolelle.

Riittävät demokratiataidot, kuten kyky ymmärtää yhteiskuntaa ja siihen vaikuttamista sekä kokemus siitä, että vaikuttaminen on myös itseä varten, luovat pohjan äänestämislle ja muulle päätöksentekoon osallistumiselle. Tutkimuksista tiedetään, että koulujen ja oppilaitosten demokratiakasvatuksella ja sillä, että kouluissa ja oppilaitoksissa keskustellaan yhteiskunnallisista kysymyksistä voidaan tasata eroja sen välillä, miten nuoret ymmärtävät yhteiskuntaa ja kokevat voivansa vaikuttaa siihen.

Nuorilla on erilaisia mielenkiinnon kohteita ja erilaisia voimavaroja osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon, ja siksi tarvitaan monenlaisia keinoja, joilla nuoret tulevat kuulluksi päätöksenteossa mahdollisimman laajasti. Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat nuoret tarvitsevat tukea ja uudenlaisia kuulemisen malleja saadakseen äänensä kuuluviin. Lisäksi on kaikkien etu, että ne nuoret, jotka ovat jo kiinnostuneita vaikuttamisesta tai aktiivisia jonkin yhteiskunnallisen teeman ympärillä, pääsevät antamaan näkemyksensä ja tietotaitonsa päätöksenteon käyttöön erityisesti osana lainvalmisteluprosessia.

Meidän on yhteiskuntana työskenneltävä määrätietoemmin, jotta nuorten ääni tulee kuulluksi nykyistä paremmin. Demokratiakasvatuksella, nuorten äänen kuulemisen rakenteiden vahvistamisella ja eriarvoisuuden vähentämisellä voidaan vahvistaa sitä, että eri taustoista tulevat nuoret tunnistavat oman merkityksensä vaikuttajina. Puolueiden taas tulee panostaa siihen, että nuoria etsitään ja nostetaan ehdokaslistoille. Myös taloudellisia ja esimerkiksi häirinnän ja vihapuheen uhkaan liittyviä esteitä poliittiselle osallistumiselle tulee purkaa.

Kirjoittaja Silja Uusikangas on nuorten osallisuuden asiantuntija Suomen nuorisovaltuustojen kattojärjestö Allianssissa

5 + 1 keinoa

saada nuorten äänestysaktiivisuus nousuun

Nuoret äänestävät selvästi muita ikäluokkia vähemmän. Nuorten äänen kuuluminen vaaliuurnilla on tärkeää sekä demokratialle että kestävän tulevaisuuden rakentamiselle. Jokainen äänioikeutettu saa päättää itse, haluaako äänestää, mutta nuorten aliedustus äänestäjinä on niin suurta, että kyseessä on rakenteellinen ongelma. Miten siis saada nuoret äänestämään?

1. Puretaan eriarvoisuutta ja nostetaan koulutustasoa

Tiedämme tilastoista ja tutkimuksista, että nuorten äänestyskäyttäytyminen on eriytynyttä. Osa nuorista siis äänestää selvästi todennäköisemmin kuin toiset. Äänestäminen periytyy huoltajilta lapsille muun muassa sen mukaan, äänestävätkö huoltajat itse sekä kuinka korkea huoltajien koulutustaso on. Lisäksi äänestäminen vaatii voimavaroja, joita hyvinvoivilla nuorilla on enemmän. Laajalla yhteiskunnallisella tasolla koulutustason nostaminen, koulutuksen eriarvoisuuden ja periytyvyyden purkaminen ja nuorten hyvinvointiin panostaminen voivat heijastua myös äänestyskäyttäytymiseen.

2. Lisätään nuorten osallisuuden kokemusta

Yksi syy, joka saa osan nuorista jättämään äänestämättä, on kokemus siitä, että nuoren äänellä ei ole väliä. Sen lisäksi, että kerrotaan ymmärrettävästi yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden luonteesta ja tuodaan esiin, kuinka joskus päättäjiksi nouseaan – tai jäädään rannalle päätöksenteon areenoilta – hyvinkin pienillä eroilla äänimäärissä, tulisi jo varhaisessa vaiheessa lisätä nuorten osallisuuden kokemusta. Tässä ydinasia on, että nuorta kuullaan ja kuunnellaan ja sillä osoitetaan, että nuoren mielipiteellä on merkitystä. Käytännössä tätä voi tehdä ottamalla laajasti käyttöön erilaisia nuorten kuulemisen rakenteita. Voimme lisäksi osoittaa nuorille, että heidän äänestämislähtönsä on merkitystä sijoittamalla äänestyspisteet nuorille saavutettaviin paikkoihin, kuten kouluihin, kirjastoihin tai nuorisotiloille.

3. Panostetaan demokratiakasvatukseen

Osa nuorista jättää äänestämättä, sillä he kokevat, että he eivät tunne valtakunnan politiikkaa tarpeeksi. Joskus syynä on jopa se, ettei tiedetä, miten äänestäminen tapahtuu. Kokemusta sisäistetystä kansalaispätevyydestä eli siitä, että kokee ymmärtävänsä yhteiskuntaa ja siihen vaikuttamista sekä kokemus siitä, että vaikuttaminen on myös itseä varten, voidaan vahvistaa tarjoamalla nuorille luonteissa ympäristöissä ikäluokan läpileikkaavasti monipuolista ja konkreettista demokratiakasvatusta esimerkiksi Nuorten vaaleja järjestämällä. Tutkitusti sillä, että kouluissa tarjotaan demokratiakasvatusta, puhutaan yhteiskunnallisista kysymyksistä ja kannustetaan äänestämään, voidaan tasata perhetaustaan liittyviä eroja sisäistetyssä kansalaispätevyydessä. Tuodaan siis politiikan teemat kouluihin, oppilaitoksiin, nuorisotiloille ja harrastuksiin esimerkiksi Politiikkaviikon avulla.

4. Pidetään huolta, että nuoria lähtee ehdolle kaikissa vaaleissa

Osa nuorista kokee vaikeaksi löytää sopivan ehdokkaan. Tässä puolueilla on suuri rooli, jotta varmistetaan, että nuoria ja nuoria puhuttelevia ehdokkaita on riittävästi ehdokaslistoilla. Nuoria ehdokkaita voidaan houkutella ehdokkaiksi muun muassa poistamalla ehdokasmaksut nuorilta ja torjumalla ehdokkaihin kohdistuvaa häirintää, vihapuhetta ja maalittamista. Kun ehdokaslistat on jätetty, puolueet voivat panostaa nuorten kohtaamiseen ja teemoistaan viestimiseen siellä, missä nuoret viettävät aikaansa – niin somessa kuin kasvotustenkin. Myös vaalikoneet voivat tukea käytännössä ehdokkaan etsimisessä.

5. Muistutetaan, että riittävän hyvä ehdokas on parempi kuin äänestämättä jättäminen

Osa nuorista haluaa punnita äänestyspäätöstään hyvin tarkasti, ja voikin olla haastavaa löytää puolue tai ehdokas, jonka kanssa on kaikesta samaa mieltä. Eikä tarvitsekaan! Harva on minkään ehdokkaan tai puoleen kanssa täysin samaa mieltä. Tärkeintä on löytää arvoiltaan ja keskeisiltä teemoiltaan itselle riittävän lähellä oleva ehdokas. Riittävän hyvä ehdokas on usein parempi kuin se, ettei äänestä lainkaan, sillä äänestämättä jättäminen käytännössä luovuttaa valtaa niille, jotka käyvät äänestämässä.

+ Nostetaan nuoria kiinnostavia teemoja vaalikeskusteluihin

Yhteiskunnalliset asiat kiinnostavat nuoria, ja yhä useampi nuori haluaa vaikuttaa. Jos haluamme puhutella nuoria vaalikentillä, puhutaan nuoria kiinnostavista asioista ja tuodaan sellaiset teemat vaalikoneisiin ja vaalikeskusteluihin. Mistä nuoret sitten ovat kiinnostuneita? Erilaisista asioista, sillä nuoret eivät ole yksi yhtenäinen joukko. Suuntaviivoja tärkeistä laajalle nuorten joukolle voimme saada esimerkiksi ottamalla käyttöön laajan nuorten kuulemisen mallin.